

วิธีเทียบบัญญัติไตรยางค์

วิธีเทียบบัญญัติไตรยางค์ มี 3 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 เรียนในสมัยประถม

โจทย์ตัวอย่าง ส้ม 2 ผล ราคา 10 บาท ถ้ามว่า ส้ม 20 ผล ราคาเท่าไร

- (1) ส้ม 2 ผล $\div$ ราคา 10 บาท
- (2) ดังนั้น ส้ม 1 ผล $\times$ ราคา $\frac{10}{2} * 1 = 5$ บาท

Note: หารลงก่อน แล้วคูณขึ้น

สรุปได้ว่า ส้ม 1 ผล ราคา 5 บาท

- (3) ฉะนั้น ส้ม 20 ผล ราคา $20 * 5 = 100$ บาท

เราสามารถคิดลัด โดยตัดขึ้นตอนที่ 2 ออกได้

- (1) ส้ม 2 ผล $\div$ ราคา 10 บาท
- (2) ดังนั้น ส้ม 20 ผล $\times$ ราคา $\frac{10*20}{2} = 100$ บาท

หากสังเกต จะพบว่า $\frac{10}{2}$ คือ ราคาส้มต่อ 1 ผล (ราคาส้ม 1 ผล) ซึ่งเท่ากับ 5 บาท นั่นเอง

แบบที่ 2 แบบสมการตั้งหาร

โจทย์ตัวอย่าง ส้ม 2 ผล ราคา 10 บาท ถามว่า ส้ม 20 ผล ราคาเท่าไร

$$\frac{2 \text{ ผล}}{10 \text{ บาท}} = \frac{20 \text{ ผล}}{? \text{ บาท}}$$

ย้ายข้างสมการ

$$2 \text{ ผล} = \frac{20 \text{ ผล} * 10 \text{ บาท}}{? \text{ บาท}}$$

$$2 \text{ ผล} * ? \text{ บาท} = 20 \text{ ผล} * 10 \text{ บาท}$$

$$? \text{ บาท} = \frac{20 \cancel{\text{ ผล}} * 10 \text{ บาท}}{2 \cancel{\text{ ผล}}}$$

$$? \text{ บาท} = 100 \text{ บาท}$$

เพราะฉะนั้น ส้ม 20 ผล ราคา 100 บาท

ข้อสังเกต

- ไม่ว่าวิชาใด ฟิสิกส์ เคมี หรือแม้แต่คณิตศาสตร์ ในการคำนวณ หน่วยมีความสำคัญเสมอ
- อัตราส่วน (Ratio) ด้านซ้ายมือ เป็นอัตราส่วนของจำนวนส้ม 2 ผล ต่อ ราคา 10 บาท (ตามข้อมูลที่โจทย์ให้มา) อัตราส่วนด้านขวามือเป็นคำตอบที่ต้องการหา
- เศษ (Numerator) และส่วน (denominator) ต้องมีหน่วยเหมือนกันทั้งสองด้าน (ระวังสลับกัน!)
- ให้เศษเป็นราคา ส่วนเป็นจำนวนผล ก็แก้สมการได้คำตอบเหมือนกัน

$$\frac{10 \text{ บาท}}{2 \text{ ผล}} = \frac{? \text{ บาท}}{20 \text{ ผล}}$$

แบบที่ 3 แบบมองเป็นจำนวนเท่า

โจทย์ตัวอย่าง ส้ม 2 ผล ราคา 10 บาท ถ้ามองว่า ส้ม 20 ผล ราคาเท่าไร

ส้ม 2 ผล	ราคา 10 บาท
ส้ม 20 ผล	ราคา ? บาท
พิจารณาด้านซ้ายมือด้านเดียว	
2 ลูก อะไร ได้ 20	
$2 * \boxed{?} = 20$	
$\boxed{?} = \frac{20}{2}$	
$= 10$	
เพราะฉะนั้นด้านขวาต้องเพิ่มขึ้นเท่ากัน	
ส้ม 2 ผล	ราคา 10 บาท
10*	10*
ส้ม 20 ผล	ราคา 100 บาท
เพราะฉะนั้น ส้ม 20 ผล ราคา 100 บาท	

อ้างอิง: SmartMathsTutor (ทีท) <http://SmartMathsTutor.Blogspot.com>